

No: 699 – Menş e Adı

KAHTA NARI

Tescil Ettiren
KAHTA KAYMAKAMLIĞI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 17.01.2020 tarihinden itibaren korunmak üzere 24.03.2021 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 699
Tescil Tarihi	: 24.03.2021
Başvuru No	: C2020/018
Başvuru Tarihi	: 17.01.2020
Coğrafi İşaretin Adı	: Kahta Narı
Ürün / Ürün Grubu	: Nar / İşlenmiş ve işlenmemiş meyve ve sebzeler ile mantarlar
Coğrafi İşaretin Türü	: Menşe adı
Tescil Ettiren	: Kahta Kaymakamlığı
Tescil Ettirenin Adresi	: Hürriyet Mah. Mustafa Kemal Caddesi No:171 Kahta ADIYAMAN
Coğrafi Sınırı	: Adıyaman ili
Kullanım Biçimi	: Kahta Narı ibaresi ve menşe adı amblemi ürünün kendisi veya ambalajının üzerinde yer alır. Kahta Narı ibaresi ve menşe adı amblemi ürünün kendisi veya ambalajının üzerinde kullanılmadığında, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur. Ayrıca Kahta Narı ibaresini taşıyan aşağıda verilen logo gıda işletmecileri tarafından isteğe bağlı olarak kullanılır.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Adıyaman il sınırları içerisinde yüzlerce yıldır nar tarımının yapıldığı bilinir. Adıyaman ili, ilçelerinin tamamında nar yetiştiriciliği yapılır. Kahta Narı; özellikle bölgede Kahta ilçemizin adıyla ünlenmiş ve bilinir hale gelmiştir. Kahta Narı; yetiştirildiği coğrafi alanın; coğrafi konumu ve mikroklima iklim özellikleri nedeniyle yörede renk, tat ve aroması ile rağbet gören ve bilinen bir tarım ürünüdür. Ilıman iklim bitkisi olan bu ürün kışları ılık ve yağışlı, yazları uzun, sıcak ve kurak geçen yerlerde iyi gelişim gösterir. Yaklaşık 5 m'ye kadar boylanabilen ağaççık veya çalı formunda yetişir. Kahta Narı; Latince tür adı *Punica granatum* L. olan Katırbaşı nar çeşidi kullanılarak üretilir.

Kahta Narı; taneler, kabuk, nar ara zarı (mezokarp) ve nar çekirdeği olmak üzere başlıca 4 ana kısımdan meydana gelir. Kahta Narının; meyve ağırlığı 350-700 g aralığında, tane ağırlığı 0,3-0,5 g aralığında, iç randımanı en az %70, kabuk kalınlığı ise 2,3-4,1 mm arasında değişir. Ürünün kimyasal özellikleri incelendiğinde; iklim, yetiştirme koşulları ve depolama süresine göre değişmekle birlikte; suda çözünür kuru madde (briks) değeri en az %13, titre edilebilir asitlik (sitrik asit cinsinden) en az % 1,4, toplam fenolik madde miktarı en az 56 mg GAE/100 ml, antioksidan aktivitesi 6,5-21 mmol TE/ml değerleri aralığındadır.

Kahta Narının; meyve kabuğu rengi, sarı renkle karışık olarak genellikle %30-40 kadarı açık kırmızı renkte, tanesi koyu pembe-açık kırmızı renkte, meyve suyu randımanı yüksek, iri taneli olması nedeniyle tanelenmesi kolay, karakteristik mayhoş, tatlı veya ekşi tada sahip ve çekirdek sertliği orta seviyededir. Yetiştirme ve iklim koşullarına bağlı olarak meyvede çatlama oranı düşüktür.

Nar yetiştiriciliğine uygun mikroklimatik özellikler taşıyan bölge iklimi ve uzun yıllardan beri genel itibariyle kapama bahçeler şeklinde yetiştirilen Kahta Narının; bölgenin iklim koşullarına iyi adapte olması nedeniyle ürün verimliliği ve kalitesi yüksektir. Bu özellikleri ile Kahta Narı uygun muhafaza koşullarında 4 aya kadar depolanabilir.

Üretim Metodu:

Kahta Narı Yetiştiriciliği ve Üretim Aşamaları

Toprak ve İklim İstekleri: Nar meyvesi, çakıllı topraklardan ağır killi topraklara kadar çeşitli koşullarda yetişebilen bir meyvedir. Yetiştiricilikte en uygun topraklar, derin, geçirgen, alkali, kumlu killi, organik maddelerce zengin, orta derecede tuzlu topraklardır. Bitkinin iyi bir gelişme gösterebilmesi için geçirgen, nemli ve serin bir toprak yapısı tercih edilir.

Kışları ılık ve yağışlı, yazları sıcak ve kurak geçen ekolojilerde, bitki iyi bir gelişme gösterir. Bitkide -10°C'nin altında taze sürgünler, -18°C'nin altında ise ana gövde soğuktan zarar görür. Nar yetiştiriciliğinde, yıllık ortalama 500 mm'lik yağış yeterli olmakla beraber; bu yağışların ilkbaharda düşmesi istenir. Yaz aylarında düşen yağışlar, meyve kalitesini bozmakta, olgunluğa ve hasada yakın yağın yağmurlar meyve kabuğunu çatlatmasına, aşırı rüzgâr ise meyve kalitesinin düşmesine neden olabilmektedir. Nar bitkisi çiçeklenmesi için yüksek sıcaklık toplamına gereksinim duyar. Meyve oluşum döneminde kuru hava koşulları kaliteli meyve alınmasına katkı sağlar. Bu yönüyle yetiştiriciliğinin yapıldığı belirtilen coğrafi sınır, nar yetiştiriciliğine uygun iklim özellikleri taşır.

Bahçe Tesisi: İyi bir güneşlenme süresi ve hava sirkülasyonu için kuzey-güney doğrultusunda bahçe tesisi yapılması tercih edilir. Dikimlerden önce toprak derince sürülmelidir. Dikim sıklıkları sıra üzeri sıra aralığının 1,5-2 m x 2,5-3 m olması istenir. Bu mesafelerde 40 x 60 cm derinliğinde ve genişliğinde çukurlar açılır. Sonbahardan itibaren yaprağını döken fidanlara dikildikten sonra mutlaka can suyu verilmelidir. Ayrıca bazı nar üreticileri tarafından bağ-bostanları etrafına nar dikimi yaparak, çit şeklinde bir üretim yapılır.

Budama: Fidanların ilk dikimiyle birlikte terbiye budamasına başlanır. Dikimle beraber fidanlar 50-60 cm yükseklikten kesilmeli, bunun altında kalan sürgünler ve uzun kökler kısaltılarak temizlenmelidir. İlk 2-3 yıl şekil budaması yapılmalıdır. Bu amaçla ikinci yıl güçlü olan ve toprak hizasındaki 3-4 ana gövde seçilir ve diğer dallar kesilir. Her yıl yapılacak budamalarda, gövdeye su yürümeden (bölgede ocak-şubat aylarında) budama işlemi tamamlanmalıdır. Ana gövde olarak seçilen gövdelerden çıkan birincil ve ikincil dallarda ikinci veya üçüncü yıllarında tepe alma işlemi yapılmalıdır. Ana gövde olarak seçilen dallar hariç, alttan çıkan yeni sürgünler her yıl temizlenmelidir. Mevcut nar ağaçları 10-12 yaşına geldiğinde yan taraftan çıkan gövdeler bırakılarak yaşlı dalları kesilmekte ve gençleştirme budaması yapılmakta, bahçe tesisinin devamlılığı bu şekilde sağlanır.

Nar ağaçları; çok gövdeli çalı şeklinde büyümekte olup budama yapılmadığında meyveye yatma gecikmekte, verim azalmakta ve meyve kalitesi düşebilmektedir. Bu nedenlerle ağaca genellikle 3-4 gövdeli bir şekil verilir. Verim çağında obur dallar dipten alınır. Ayrıca ağaçların tepeleri alınarak taç şeklinde budama yapılır. Ağaçların iyi ışık alabilmesi için gerektiğinde taç içinde seyreltme yapılabilir.

Kahta Narı ile tesis edilecek bahçelerde, erken ilkbaharda sağlıklı ağaçlardan seçilen 1-2 yaşındaki (yaklaşık 1,5-2 cm çapındaki çelik denilen dallar) dallar 15-20 cm uzunluğunda kesilerek, yarıya kadar yumuşak toprağa batırılır ve düzenli sulama işlemi yapılır. Bir sonraki ilkbaharda burada köklenen ve kışı geçiren dallar fidan olarak kullanılır. Bu fidan üretim metodunda genetik açılım olmayacağı için çeşit özellikleri korunmuş olur. Kurulacak bahçe büyüklüğüne göre ve meydana gelebilecek olumsuzluklara karşı, ihtiyaç duyulan fidan sayısının ortalama 1,5 katı kadar çelik (dal) alma işlemi yapılır.

Gübreleme: İlk bahçe tesisi ve sonrasındaki yıllarda toprak ıslahı için hayvan (çiftlik) gübresi verilir. Kimyasal gübre uygulaması yapılmadan öncelikle mutlaka toprak ve bitki analizleri yaptırılarak, mevcut durum ortaya konmalıdır. Fosfor ve potasyum içeren gübreler iyi ve kaliteli bir meyve oluşumu için gereklidir. Bu nedenle de hasattan sonra kışa girerken verilmesi tavsiye edilir. Azotlu gübreler ise yaklaşık 2/3'ü ilkbaharın ilk aylarında, kalan 1/3'ü haziran ayı sonuna doğru uygulanması tercih edilir. Azotlu gübre uygulamalarından sonra mutlaka sulama yapılmalıdır. Genellikle uygulamada ilk dikilen fidanlar sadece hayvan gübresi ile gübrenilmekte, daha sonraki 4-5 yılda bir ağaç başına ortalama 15 kg gelecek şekilde hayvan gübresi verilmekte ve böylelikle kimyasal gübre kullanımının en aza indirilmesi amaçlanır.

Genel olarak nar ağaçlarının gübrenmesinde iyi yanmış çiftlik gübresi kullanılır. Gübreleme 2-3 yılda bir sonbahar-kış aylarında kök bölgesinde yapılır ve çapa ile toprağa karıştırılır. Ayrıca duruma göre ilkbahar ve yaz aylarında olmak üzere iki defa azotlu gübreler, kış aylarında da fosfor içeren gübreler kullanılabilir.

Sulama: Dikimlerden itibaren özellikle iyi bir kök gelişimi için düzenli bir sulama yapılması istenir. İlkbahardan itibaren yağış durumuna bağlı olarak azar azar ve 10-2 gün aralıklarla sulama yapılması tavsiye edilir. Şubat ve mart aylarında odun gözlerin sürmeye başlamasıyla yağış durumuna göre sulama işlemine başlanır. Çiçek

tomurcuklarının ve meyve tutum başlangıcında mutlaka sulama yapılmalıdır. Meyve çatlamasını önlemek ve kaliteli meyve elde etmek için düzenli sulama şarttır. Meyve hasadından 12-15 gün kadar önce sulama kesilmelidir. Mevcut bahçelerin çoğunluğu salma sulama ile yapılır. Sulamalar nar ağaçlarının dibinden açılan kanallar vasıtasıyla 4-5 günde bir düzenli bir şekilde yapılır. Bitkinin gelişebileceği serin bir ortam hazırlanır. Bu sayede meyvelerde çatlamının sınırlı kalması amaçlanır. Her yıl bu kanallar ilkbahar aylarında yenilenir.

Meyve kalitesi açısından sulamanın düzenli yapılması önemlidir. Özellikle odun gözlerinin sürmesi, çiçek tomurcuklarının görünmeye başlaması ve meyve gelişimi döneminde sulama daha dikkatli yapılmalı ve bol miktarda sulanmalıdır. Meyve olgunlaştığında, hasat zamanı yaklaştığında sulama durdurulur. Sulamanın durdurulması meyvenin çatlamaması ve kalite açısından önem arz eder.

Zirai Mücadele: Hastalık ve zararlılarla etkin mücadele kalite ve verimde önemli bir unsurdur. Mevzuata uygun bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele yapılır. Sıra aralarında çıkan yabancı otlar, mekanik olarak traktörle çapalanır. Ağaç diplerindeki ve traktörün giremediği sıra üzerindeki yabancı otlar el çapası ile çapalanarak bahçelerden uzaklaştırılır.

Hasat: Üründe çiçeklenme seyri uzun olabileceği için meyve olgunluğunda da farklılıklar meydana gelebilir. Meyveye özgül renk ve iriliğin alındığı, kaliks segmentlerinin (meyvenin taç görünümündeki uçları) dışarıya doğru açıldığı; meyve üzerindeki erkek organ iplikçiklerinin kuruduğu dönemden başlayarak hasat edilir. Genel olarak ağustos-kasım ayları arasında hasat yapılır. Üreticiler meyvelerin yaklaşık % 80'ni olgunlaştığında hasat işlemine başlamakta, ağaçtaki tüm meyveler toplanmakta, olgunlaşmayan, küçük olan, ileri derecede çatlayan meyveler, zedelenmiş meyveler vb. hasatta veya hasattan sonra ayrılır.

Depolama ve Muhafaza Koşulları: Büyük ölçekli ve uzun süre depolamada, istenilen ürün kalitesi ve ürün kaybının en aza indirgenmesi amacıyla ortam neminin % 85-90 ve sıcaklığının 5-10 °C aralığında tutulduğu, modern soğuk hava depoları tercih edilir. Bu depolarda hastalık-zararlı riski göz önünde tutularak ilaçlama yapılır.

Üreticiler tarafından küçük ölçekli ve geleneksel olarak muhafazada; temiz, kuru, serin ve güneş görmeyen zemini uygun ortamlarda; zarar görmemiş ve tasnif edilmiş meyveler sergi halinde depolanır. Hasattan sonra 4 aya kadar ürünler bu şekilde muhafaza edilir.

Denetleme:

Denetimler; Kahta Kaymakamlığı ve Kahta İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü koordinatörlüğünde; Kahta İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Adıyaman İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Kahta Ziraat Odası ve Kahta Belediyesinin katılımıyla en az 3 kişiden oluşan denetim mercii tarafından gerçekleştirilir.

Denetim yılda en az bir kere yapılır. Şikâyet üzerine veya gerekli görülen hallerde ayrıca denetim yapılabilir. Yapılan denetimler; 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu uyarınca raporlanarak her yıl düzenli olarak Kahta Kaymakamlığı tarafından Türk Patent ve Marka Kurumuna sunulur.

Denetim mercii, Kahta Narı coğrafi işareti kullanım biçiminin uygunluğunu, ürünün hasadı, depolama ve muhafaza koşulları ile "Üretim Metodu" bölümünde belirtilen hususlara uygun üretim yapılıp yapılmadığını kontrol eder. Denetim esnasında tespit edilen uygunsuzluklar ile alınması gerekli tedbirler denetlenen ilgili kişi, kurum veya kuruluşa bildirilir.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.